

Počítačová podpora vzdelávania pri získavaní ECDL a možnosti využívania IT pri celoživotnom vzdelávaní

Elza Kočíková

Príspevok poukazuje na možnosti využívania získaných prostriedkov z ESF s cieľom doškolenia verejnej správy na získanie certifikátu ECDL.

Uvod

Rozvoj informačných technológií má následne vplyv na rozvoj informačných systémov. Informačné technológie využívame aj pri vzdelávacom procese vo viacerých oblastiach. Hlavnou oblasťou je počítačová podpora organizácie a metód vzdelávania s cieľom jeho skvalitnenia a zefektívnenia a pomoc edukátorom a edukantom pri výučbe a štúdiu. Príspevok sa venuje vzdelávaniu pracovníkov vo verejnej správe a v celoživotnom vzdelávaní.

1. ECDL a e-learning

Napriek tomu, že časopis sa venuje viac technike a informatike a očakáva sa tradične príspevok skôr z oblasti programátorských prínosov, pokúsím sa o zosumarizovanie skúseností lektora kurzov na získanie certifikátu počítačovej gramotnosti (ECDL) s využitím možnosti viesť toto vzdelávanie za podpory internetu. V súčasnosti dochádza v spoločnosti nielen k preinformovanosti (čo v praxi znamená, že nereagujeme na nové informácie sústredene a detailne), ale aj k presýtenosti skratkami, vyjadrujúcimi určité pojmové vzťahy. ECDL je teda označenie pre získanie certifikátu počítačovej gramotnosti platného v rámci celej európskej únie.

2. Ako sa začleniť do informatickej spoločnosti

Všetky vyspelé krajiny kladú dôraz na budovanie informatickej spoločnosti a na využívanie moderných informačných technológií. Doba je charakteristická hlavne prudkým nárastom nových informácií. Ich dostupnosť, spracovanie a následné efektívne využitie vyžaduje moderné informačné technológie schopné v krátkom čase poskytnúť veľké množstvo informácií. Aj keď sa poskytuje príslušný používateľský komfort, kladie sa dôraz na potreby vychovávať „inteligentných“ používateľov počítačovej techniky. Máme dnes administrátorov, správcov, informatikov na jednej strane a používateľa na druhej strane. Pojmom „inteligentný“ používateľ sa v žiadnom prípade nemyslí všeobecná inteligencia jednotlivcov, ale je tu vhodné chápať používateľa, ktorý je schopný zrealizovať z údajov vlastné potrebné analýzy, vie si zabezpečiť výstupy vhodné na jeho prácu, prípadne si vie vyžiadať podklady (to znamená, že daný úkon nemusí vedieť zrealizovať, musí však vedieť, že sa to zrealizovať dá – prevažne pri zložitých výstupoch dát). Funkciou informatika je vyvíjať (informačné systémy), tvoriť softvér, budovať siete, ale nie spracúvať údaje, vytvárať bežné výstupy. Informatik a napr. ekonóm spolupracujú vo fáze tvorby softvérov, informačných systémov a ich vedomosti sa vzájomne dopĺňajú, ale ekonóm ako budúci používateľ by mal vedieť s údajmi následne narábať samostatne. Tu prichádza do popredia potreba, aby mal ekonóm postačujúce nielen vedomosti v odbornej oblasti, ale aj zručnosti a počítačovú gramotnosť.

Kurzy pre ECDL vzdelávanie majú za úlohu zvýšiť úroveň počítačovej gramotnosti, dosiahnuť osvojenie zručností komplexnej elektronickej kancelárie. Nakoľko sú kurzy zamerané hlavne pre štátnu a verejnú správu, treba vychádzať z určitých faktov.

Zamestnanci štátnej a verejnej správy sú prevažne stredného veku, teda majú pred sebou ešte minimálne takú dlhú prax ako za

sebou. Majú dostatočné skúsenosti vo svojej profesii, ale potrebujú si doplniť vedomosti a zručnosti v počítačovej oblasti. Prevažná väčšina má počítačové vedomosti nadobudnuté samoštúdiom, prípadne vzájomnou kolegiálnou pomocou. Počas ich štúdia neexistoval osobný počítač, nebol internet, nebola elektronickej kancelária a pod. Ak teda zoberieme tento fakt ako prvý faktor pre motiváciu, stačí použiť prirovnanie komunikácie 10 – 15 rokov späť, súčasnosť a prognózu do budúcnosti. Kurz by mal slúžiť pre túto vekovú skupinu nie tak na motiváciu získania certifikátu na uplatnenie na trhu práce v Európe, ale na získanie ich vlastnej sebaistoty a sebadôvery vo svojej schopnosti. Získanie pocitu, že sami chcú „dobehnúť“ vedomosti z tejto oblasti. Pri schvaľovaní kurzov by sa naozaj malo uvážiť, či na kurz, ktorý čerpá prostriedky z európskych sociálnych fondov, majú nárok aj súčasní čerství absolventi vysokých a stredných škôl. Tí predsa mali počas štúdia možnosť získať tieto vedomosti. Mali by mať možnosť spraviť si priamo certifikát, bez nároku na doškoľovacie kurzy.

Ak pristúpime k samotnému projektu vytvorenému pre školenia na získanie certifikátu, chcem poukázať na to, že pri samotnom výbere uchádzačov by sa malo prihliadať na vekovú skupinu a zvyhodňovať tú kategóriu, kde počas štúdia nebolo možné nadobúdať vedomosti v tejto oblasti. Nakoľko táto veková kategória má pred sebou približne 20 rokov pracovného uplatnenia a chce sa uplatniť kvalitne. Ďalší faktor vstupujúci do prípravnej fázy projektu je potreba celoživotného vzdelávania, ktorá nadobúda konkrétne uplatnenie až v posledných rokoch.

S uvedenou témou je spojený aj pojem dištančné vzdelávanie a e-learning. Vela sa o nich rozpráva, ale nie vždy sú správne chápané, často nielen zo strany študujúcich, ale zo strany poskytovateľov vzdelávania.

3. Ako prebieha projekt v podmienkach kurzu ECDL u zamestnancov verejnej správy úradu TSK (Trenčianskeho samosprávneho kraja) a ako sa uplatňuje e-learning v kurze

Projekt reaguje na meniace sa požiadavky efektívnej verejnej správy na kvalitu ľudských zdrojov. Projekt je pilotnou akciou svojho druhu. Cieľová skupina by mala byť po jeho realizácii schopná plnohodnotne využívať modernú elektronickej kanceláriu a flexibilne reagovať na rastúce kvalitatívne požiadavky na zamestnancov štátnej a verejnej správy. Projekt vyústi certifikáciou pracovníkov a podporí aj zapojenie sa pracovníkov do ich ďalších vzdelávacích programov s použitím e-learningu.

4. Projekt prihliada na...

4.1 Silné stránky

- odborníci vo svojej oblasti a vo svojom zaradení,
- možnosť nonstop pripojenia na internet cez vysokorýchlostný internet,
- každá kancelária úradu TSK disponuje minimálne jedným moderným PC
- vlastné školiace priestory.

4.2 Slabé stránky

- zastarané metódy práce,
- slabá ponuka možností ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy,

- nedôvera k novým technológiám,
- nízka kvalifikácia pre maximálnu využiteľnosť dostupného HW a SW,
- neochota učiť sa nové postupy,
- náročné zvládnutie a pochopenie niektorých modulov, konkrétne databázové aplikácie,
- obmedzený počet kvalifikovaných lektorov pre ďalšie vzdelávanie v regióne.

4.3 Príležitosti

- možnosť samoštúdia,
- rozvinutie medzinárodnej spolupráce,
- možnosť vzdelávania na pracovisku,
- možnosť získania ECDL certifikátu s platnosťou v celej EÚ,
- vysoká flexibilita smerom k pracovnému trhu,
- využitie možností moderných trendov vo vzdelávacích aktivitách,
- vzdelávacie aktivity šité na mieru zamestnancov TSK,
- možnosti zapojenia do ďalšieho vzdelávania formou e-learningu.

4.4 Ohrozenia

- náročné štandardy výkonnosti vo verejnej správe smerom k požiadavkám EÚ,
- nízka motivácia časti cieľovej skupiny smerom k absolvovaniu celého rozsahu vzdelávacích aktivít,
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily,
- hroziaca strata zamestnania v procese zefektívňovania verejnej správy.

5. Ciele projektu

Hlavným cieľom projektu je zabezpečiť vyššiu odbornosť, výkonnosť a kvalifikáciu zamestnancov verejnej správy tak, aby umožňovala čo najefektívnejšie využitie ich schopností. V dôsledku realizácie projektu vzrastie adaptabilita cieľovej skupiny projektu bez výrazného časového obmedzenia jej pracovnej náplne a následne aj jej flexibilita v prípade hľadania ďalšieho uplatnenia a postupu v sektore verejnej správy. Cieľ projektu zohľadňuje meniace sa požiadavky efektívnej verejnej správy na kvalitu ľudských zdrojov, konkrétne na podporu ďalšieho vzdelávania a prípravy zamestnancov verejnej správy. Ciele projektu priamo vychádzajú z dvoch nosných operačných cieľov:

- zlepšenie poskytovania ďalšieho vzdelávania prostredníctvom zvýšenia počtu a kvality programov ďalšieho vzdelávania a možností rekvalifikácie vrátane zavedenia nových foriem vzdelávania,
- podpora ďalšieho vzdelávania a prípravy zamestnancov v štátnej správe s cieľom zvýšenia administratívnej výkonnosti.

Špecifické ciele projektu odzrkadľujú výsledky analýzy zamestnancov TSK.

- Reagovať na medzinárodný vývoj v oblasti ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy a dosiahnuť európsky štandard počítačovej gramotnosti pracovníkov úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja prostredníctvom osvojenia si modernej elektronickej kancelárie.
- Odstrániť nedôveru zamestnancov verejnej správy k novým technológiám a zefektívniť zastarané metódy práce.
- Realizáciou pilotného projektu elektronickej kancelárie aktivizovať zostávajúce VÚC smerom k zavádzaniu podobných modelov ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy.
- Absolvovanie školení je realizované v priebehu jedného roka. Predbežná analýza poukazuje na uvedené skutočnosti:
  - projekt je rozdelený do modulov, ktoré majú rovnakú dĺžku trvania – čo sa ukazuje ako nie úplne vhodné,
  - sú moduly, ktoré by vyžadovali dlhšie časové obdobie na precvičenie a naopak,
  - projekt je v pravidelnom týždennom intervale bez prestávok, čo je pomerne veľké zaťaženie počas roka, nakoľko kurzy sú

vedené po pracovnej dobe a veľa zamestnancov dochádza zo širšieho okolia,

- prednášky sú začlenené tak, že v určitom týždni je prednáška a v nasledujúci deň praktické cvičenie (t. j. dve poobedia),
- bolo by vhodné prediskutovať časové vyčlenenie na ďalšie vzdelávanie počas pracovnej doby (praktizované v súkromných firmách, ale aj napríklad v armáde a pod.).

Po skúsenostiach z prvého modulu sa pristúpilo k riadeniu pomocou LMS (Learning Management Systems) systému. Za kladný prínos všeobecne považuje vzdelávacia skupina možnosť využitia e-learningu, kde si na internete majú možnosť preštudovať vopred a následne zopakovať príklady, ktoré sa precvičujú. Väčšinou si príklady precvičia v predstihu. Všetky prednášky sú následne poskytnuté na internete.

Možnosť takého riadenia je výhodná aj pre lektorov, kde vždy jeden hlavný lektor pripraví materiál a ostatní lektori čerpajú z uvedeného materiálu. Tým sa zachováva určitá kontinuita a rovnaká obsahová náplň príkladov medzi skupinami v súlade so sylabami kurzu.

Záver

Záverom celého kurzu sú hlavne výsledky testov. Testy sa robia po moduloch za prítomnosti komisárov. Účastníci kurzu v diskusiách potvrdzujú opodstatnenosť kurzu, prínos pre ich prácu a napriek časovému zaťaženiu sa kurzov pravidelne zúčastňujú. Forma a spôsob vzdelávania je vhodná a prispieva k celkovému vzdelávaniu v oblasti informatiky a získavaniu poznatkov z oblasti informačných technológií a v neposlednom rade aj orientácii v oblasti práce s informačnými systémami.

Cieľom príspevku bolo prispieť k sprehľadneniu prebiehajúcich kurzov a podeliť sa o skúsenosti. Súčasnosť necharakterizujú len nové informačné technológie a informačné systémy, programové prostriedky, ale hlavne schopnosť vedieť v dostatočnej miere využívať všetky uvedené prostriedky čo najširšou skupinou používateľov a čo najkvalitnejšie.

Tu by som rada otvorila diskusiu na tému, do akej miery a hĺbky by mal v súčasnosti používateľ vedieť používať informačné prostriedky, nakoľko sa názory líšia aj v odbornej verejnosti. Zo skúsenosti je zrejmé, že modul zvládnutia jednoduchšej databázovej aplikácie a hlavne jej podstata robí používateľskej verejnosti značné problémy. Myslím si však, že ak chceme vedieť z dátami narábať, treba pochopiť podstatu tvorby relačných databázových aplikácií. Otázkam na tému relačné databázové aplikácie sa pokúsim venovať v ďalšom príspevku.

Literatúra

- [1] MATIAŠKO, K.: Databázové systémy. 1. vydanie Žilinská univerzita v Žiline, EDIS 2002.
- [2] BIELIKOVÁ, M.: Softvérové inžinierstvo, princípy a manažment. Slovenská technická univerzita v Bratislave 2000.
- [3] KOCIKOVA, E.: LMS like a tool to apply new organization and methods of academic education in our Universities. 6TH INTERNATIONAL CONFERENCE VIRTUAL UNIVERSITY, ISBN 80-227-2336-3.
- [4] <http://www.ecdl.com>
- [5] <http://www.infosys.tnuni.sk>

Ing. Elza Kočíková, PhD.

**Trenčianska univerzita A. Dubčeka
Fakulta mechatroniky, Katedra informatiky
Pri parku 16, Záblatie
911 60 Trenčín
e-mail: kocikova@tnuni.sk**

39

